

עבודתם היא בבחי' יותר גבוהה, אך לכל אחד שייכת בחי' זו בעיקר בשבת. וזה אמר הקב"ה למשה שאמנם אתה עבודתך תמיד בבחי' שבת, אך כי תשא את ראש בני ישראל, לזה צריך את ש"ק המאירה לכלל ישראל בכל המדרגות. וכל יהודי בכל מצב שנמצא ואף הירוד והשפל ביותר שייכת אליו הארת השבת כמא' מרן הר"ן מלכוביץ' זי"ע די וואך ווי די וואך חאטשי שבת, אפילו אם בכל השבוע הוא בבחי' עובד ע"ז, יכול להתעלות בבוא השבת בבחי' דילוג ולשוב ולהתקרב להשי"ת. ועפ"ז י"ל גם במה שתקנו חז"ל לקרא פרשת שקלים בשבת שקודם ראש חדש אדר, אף שזמן השקלים הוא כאחד באדר בו משמיעין על השקלים, ולמה לא נקבע זמן הקריאה או כמו כל המועדים דבר יום ביומו, אלא משום שעבודה זו של נשיאת ראש קשורה בשבת.

וחשבון לא היו ראויים לכך. ודרך זו של אהבה ודביקות בה', תחלתה היא ע"י נשיאת ראש, בבחי' דילוג. ובחי' זו ישנה בשבת שהוא יום אהבה ודבקות בה', וע"כ העבודות בשבת היא בבחי' דילוג, וכמו שמרומז בפרשה, שמתחיל בכי תשא את ראש בני' ונתנו איש כפר נפשו לה', ורק אח"כ המצוות המעשיות זה יתנו וגו'. וזהו גם ענין ואהבת את ה"א, שסדר העבודה של אהבת ה' מתחיל בכל לבבך ובכל נפשך בבחי' דילוג לעילא מכל דרגין, ואח"כ ובכל מאדך שהוא כנגד הענינים המעשיים. והנה איתא בזה"ק (ח"ג כט.). שהת"ח הוא בבחי' שבת כל ימות השבוע, וכן איתא בזה"ק (ח"ג קמד:) שרשב"י נקרא שבת, כי הצדיקים עבודתם להקב"ה גם בימות החול היא בבחי' שבת שהוא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, ובש"ק עצמה

ועשית כיוור נחשת

שבמזבח החיצון שהוא כנגד האברים מדור התאוות, נאמר אש תמיד תוקד על המזבח, שאש הקדושה תבער את אש התאוות בבחי' הבלא מפיק הבלא.

ועפ"ז י"ל"ב שהכיוור ענינו שנתן הקב"ה כלי לעשות על ידו הכנה קודם שנגשים לעבודת בית המקדש ועבודת המזבח. כי איך יוכל בשר ודם ילוד אשה לגשת אל הקודש לעבוד לפני השי"ת א' גדול ונורא, הלא זה למעלה מהשגת אנוש. לכך ניתן הכיוור לשמש הכנה, בבואם אל אהל מועד או בגשתם אל המזבח לשרת, שכל כהן קודם כניסתו לעבודה היה טעון קידוש ידים ורגלים, והכהן הגדול ביום הקדוש בכניסתו לפני ולפנים היה טעון ה' טבילות ועשרה קידושים, שקידוש זה פעל שינוי מהותי בכל האדם, ובבואם אל אהל מועד או בגשתם אל המזבח כאשר היו לפני כן רוחצים ידיהם ורגליהם מן הכיוור עי"ז היתה משתנה כל מהותם ומציאותם. וכן ע"ד העבודה מרומז ברחיצת מים מן הכיוור ענין התשובה, שיהודי ישוב בתשובה בגישתו לעבוד לפני השי"ת.

ועשית כיוור נחשת וכנו נחשת לרחצה וגו'. ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם. בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו או בגשתם אל המזבח לשרת וגו'. הנה המפרשים עמדו מדוע לא נאמרה פרשת הכיוור לעיל בין שאר כלי המקדש בפרשת תרומה, אלא בפרשתנו לאחר ענין מחצית השקל. וכן י"ל ע"ד העבודה הענין שהכיוור היה עשוי נחשת וכנו נחשת, וכן מזבח החיצון היה מנחשת, וכל מה ששייך לחצר מחוץ לאהל מועד היה נחשת.

והענין דהנה בית המקדש היה מכוון כנגד קומת האדם. ע"ד שבקומת האדם יש תחתיים שניים ושלישיים, המח הלב והאברים התחתונים, ותפקידו של יהודי להרים להשי"ת את כל חלקיו. כנגד זה היה בביהמ"ק, קדש הקדשים כנגד המח, ההיכל כנגד הלב, והחצר מקום מזבח החיצון כנגד האברים התחתונים, שכל חלק מביהמ"ק היה משפיע קדושה בכלל ישראל בחלק שהוא מכוון כנגדו. וזה הענין

(תשו' אור זרוע ח"א קיב) שכיון שמתחרט כבר אינו נקרא רשע, שאמנם צריך עדיין תיקונים אך בעצם כבר אינו רשע. וחסידי השקיעו הרבה מאד בהכנה, והיו עמלים שעות קודם התפלה, וכמאחז"ל (ברכות ל:) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה. וזהו בבואם אל אהל מועד, קודם שניגשים להתפלל לפני השי"ת, או בגשתם אל המזבח לשרת מרומז גם בעת שבא לעסוק בענינים הגשמיים, כדאיתא בבית אברהם שהוא כמאחז"ל (ברכות נה.) שלחנו של אדם הוא כמזבח, ירחצו מים שיקדימו לזה הכנה. וזהו אומרו והיתה להם חק עולם לו ולורעו לדורותם, להורות שאמורה כאן דרך עבודה שהיא חק עולם לו ולורעו לדורותם, אפי' גם בזמן שאין ביהמ"ק קיים, והוא ענין ההכנה לשמו ית', הן קודם שמתעסק בעבודת ה', והן קודם שמתעסק בענינים גשמיים.

והענין שהכיוור וכנו היו מנחושת וכן מזבח הנחשת, י"ל ע"פ מד"א בספה"ק נועם אלימלך דנחשת הוא מלשון נחש (כפירש"י בפרשת נחש הנחשת), דרומז על ענינים שיש לקליפה אחיזה בהם. וכאמור שהחצר ומזבח החיצון הם כנגד האברים התחתונים, דבהם עיקר האחיזה של הקליפה ששם מצא הנחש את מקומו, לכן החצר וכל כליו היו מנחשת, ליתן כח לישראל להתגבר על הנחש שלא תהיה לו אחיזה בתורה ובעבודה ובמצוות של יהודי. דיתכן שאדם לומד ומתפלל והבע"ד הוא שותף עמו בכל תורתו ועבודתו, וכהסיפור מהרה"ק מברדיצ'וב שאמר לו הבע"ד עמך יחד למדתי ועמך יחד התפללתי. וכמובא מצדיקים שענין עירוב טוב ורע הוא בבחינה מסוימת גרוע יותר מעבירה, כי כאשר יהודי עובר עבירה עושה בזה כתר לסט"א, אבל זה כתר מטינוף ולכלוך, ואילו כאשר מקיים מצוה שלא כראוי, שהוא רחוק מאד ממנה בבחי' ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, הריהו עושה בזה כתר מפז ופנינים לסט"א. וכל זה מענין ההכנה, שקודם כל תפילה או לימוד תורה וקיום מצוה ישהה ויתבונן. וע"פ חסידות העמידו לעיקר את ענין זה של עירוב טוב ורע, לעבוד על הפרדת הטוב מהרע שלא יהיו מעורבים, ובזמן שביהמ"ק קיים היתה

ומרן אדמו"ר בד"ש זי"ע אמר, ירחצו מים, מים מורה על תשובה, ירחצו מים היינו שיעשה תשובה על תשובתו, וכי כך עושים תשובה לפני הקב"ה. והנה בענין תשובה יש תשובה על חטא כאשר אדם עבר עבירה מסוימת, ויש תשובה על כל מציאות האדם, על העבודה השייכת למח ועל העבודה של הלב והאברים, בכל חלק בפני עצמו לעקור את חלק הרע שבו, לא תשובה על חטא פרטי אלא תשובה של עקירת חלק הרע הנמצא באדם. וזה היה הכיוור קודם שנגשים לעבודת בית המקדש, לטהר את כל מציאות האדם בתחתיים שניים ושלישיים. ונמצא שהכיוור לא נועד לעבוד בו בעצמו עבודת השי"ת כשאר הכלים, אלא הוא ענין מיוחד, מסכת של הכנה לעבודת השי"ת, ולכך גם נאמר בפרשה מיוחדת.

ואיתא בתורת אבות ממרן הק' מקוברין זי"ע, ורחצו ידיהם ורגליהם, ידיהם נקראים המדות, היינו המדות הרעות שבאדם, ורגליהם היינו הרגלים רעים, שיש אצל האדם ענינים שאינם כ"כ מצד המדות, אלא שהורגל בהם והוטבעו בו. ובבאם אל אהל מעד, כאשר בא ללמוד תורה, או בגשתם אל המזבח לשרת, כשנגש לעבודת ה', ורחצו ידיהם ורגליהם, צריכים אז לרחוץ ולטהר את כל המדות הרעות וההרגלים הרעים.

ענין ההכנה קבעוהו צדיקי אמת לעיקר גדול מאד, וחסידי אמרו שמבחינות מסוימות הכנה למצוה גדולה יותר מהמצוה עצמה. באמת כאשר יהודי ניגש להניח תפילין ואומר הנני מכויין בהנחת תפילין לקיים מצות בוראי עליו להרגיש בכל עומק נפשו, איך בשר ודם היודע את שפלותו מרהיב עוז להתייצב בתפילה לפני השי"ת, ולהתעטר בתפילין על כל הענינים הנשגבים הכלולים בהם. ולכהפ"ח שתהיה לו ההכנה בבחי' "לכבי הנשבר הנדכה והנכאה הבט משמים וראה" (סליחות ער"ה), וכמאה"כ (תהלים נא) לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה, שאם אין בידו לעשות הכנה אחרת הרי זו גופא הכנתו. דאם אמנם ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, וכל אחד יודע את חשבונו, אבל אחר שברון לבו כבר אינו רשע, כדאיתא בראשונים

עבודה זו ע"י הכיור שבאמצעותו היו הכהנים מכינים את עצמם להיות ראויים לעבודה, שבלא זה איך יכולים להכנס לעבוד את השי"ת, וכלשון הפסוק, בבואם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו, שיש חיוב מיתה על הנכנס בלא קידוש ידים ורגלים, שנכנס בעוד שחלק הרע עדיין מעורב בו, וכאמור

שלא איירי כאן בתשובה על חטא אלא תשובה לטהר חלק הרע שבקרבו. ועבודה זו היא נצחית חק עולם לו ולזרעו לדורותם, שכאשר יהודי בא לעבוד את ה', שיעשה הכנה ולא תהיה עבודתו כמצות אנשים מלומדה, שכנגד זה היה הכיור להכין עצמם בבואם אל הקודש.

גורל עבודת הקטרת

ויאמר ה' אל משה קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה וגו'. ועשית אותה קטרת וגו'. ונתת ממנה לפני העדות באהל מועד אשר אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם. ופירש"י דהכוונה לקטרת שבכל יום שמקטירה על מזבח הפנימי שהוא באהל מועד, והיינו דלא כאופן המוזכר ברמב"ן שהכוונה על הקטורת ביוהכ"פ בקוה"ק, אלא דמוסב על הקטורת שבכל יום. וצ"ב למה האריכה התורה בכל הסימנים הללו, לפני העדות, באהל מועד, אשר אועד לך שמה, ולא נאמר בפשטות שיקטירוה על מזבח הזהב הפנימי. וכן מה הצורך להדגיש ענין אשר אועד לך שמה, והלוא ידוע מהי העדות. וגם לעיל בפרשת תצוה בציווי על עשיית מזבח הקטורת נאמר כן ונתתה אותו לפני הפרוכת אשר על ארון העדות לפני הכפורת אשר על העדות אשר אועד לך שמה. שכל זה טעמא בעי מה כוונת התורה"ק בזה. והנה כאשר נדייק נמצא שבכל אחד מהכלים הפנימיים השולחן המגורה ומזבח הזהב נאמר בלשון אחר. בשולחן כתוב ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד, ועד"ו נאמר גם בציווי על לחם הפנים (ויקרא כד) יערכנו לפני ה' תמיד. ובמגורה בפר' תצוה בציווי על הדלקת הנרות נאמר באהל מועד מחוץ לפרוכת אשר על העדות יערוך אותו, וכן בפרשת אמור (שם) מחוץ לפרוכת העדות באוהל מועד וגו'. ואילו במזבח הקטרת בפרשתנו ולעיל בפרשת תצוה, נזכר כל הני באהל מועד לפני העדות וכו' ומודגש גם אשר אועד לך שמה, וכל זה צריך ביאור. וכן מהו ענין שנזכר כל פעם לענין הקטרת הלשון קדש

קדשים. הן בפרשתנו על הקטרת נאמר קדש קדשים תהיה לכם, וכן בסוף פרשת תצוה קדש קדשים הוא לה'. עוד הקשה הרמב"ן בסוף תצוה בפרשת ועשית מזבח מקטר קטרת, מדוע איתר מקומה של פרשה זו עד כאן, דהלוא מזבח הקטרת הוא מן הכלים הפנימיים והיה ראוי שיזכירונו עם השולחן והמגורה, ועיין ברמב"ן שכ' שהזכירו אחר שאמר בתשומם הכל ונקדש בכבודי ושכנתי בתוך בני ישראל הוסיף שיתחייב להם שיעשו מזבח מקטר קטרת לכבוד ה', וזה שמאריך לומר ונתת אותו לפני הפרכת אשר על ארון העדות אשר אועד לך שמה להורות על ענינו. וצ"ב מהו ענינה המיוחד של הקטרת. עוי"ל בפרשתנו, בענין שמן המשחה שנאמר בו ואתה קח לך בשמים ראש מר-דרור וגו' ועשית אותו שמן משחת קודש וגו' ומשחת בו את אוהל מועד וגו' וקדשת אותם והיו קודש קדשים. והיינו שהמשיחה תקדש את המשכן וכליו בקדושה מיוחדת. ובארה"ח עמד על אומרו ואתה קח לך, ומפרש דמצות שמן המשחה נאמרה באמת רק למשה רבינו, כאומרם ז"ל (כריתות ה:): שמן המשחה שעשה משה בו נמשח המשכן וכליו ואהרן ובניו כל ז' ימי המלואים, ובו נמשחו כהנים גדולים ומלכים, וכולו קיים לעתיד לבוא, היינו שלא נעשה עוד שמן המשחה זולתו. וכן כתב הרמב"ם בהל' כלי המקדש (פ"א) מעולם לא נעשה שמן אחר חוץ ממה שעשה משה. והוא אומרו ואתה קח לך, שאתה תעשה ולא זולתך. ויש לבאר ענין הדרגה העילאית של קדושה שהיתה בשמן המשחה, שרק משה רבינו עשאו ולא זולתו, ובו